

Observatori social de les persones grans per un envelliment actiu, 2022

maig 2023

L'Observatori social de la gent gran:
Federación de Pensionistas y Jubilados de CCOO
Fundación 1º de Mayo

Maig 2023

Índex

1. Introducció	5
2. Les persones grans davant el canvi digital	6
3. Anàlisi dels serveis socials essencials per envellir en condicions saludables, per reduir les llistes d'espera i per ampliar la cobertura del sistema de dependència a catalunya	7
4. El sistema per a l'autonomia i l'atenció a la dependència	10
5. Impacte de la COVID-19 a Catalunya (residències)	12
6. Sistema públic de pensions	12
7. Indicador de renda de suficiència de Catalunya	13

1.Introducció

Les dades que presentem estan en principi recollides dins dels gràfics del llibret de l'observatori presentat per la Federació de Pensionistes i Jubilats de CCOO estatal. Aquest document és prou interessant i útil per actualitzar la informació sobre les persones grans de tot el territori espanyol, així com de la Unió Europea (28). No obstant això, pel que fa a Catalunya caldria fer alguna puntualització, ja que la font prové de la informació de l'Imsero i de la Generalitat.

DEMOGRAFIA

El gener del 2022 Catalunya tenia una població de 7.747.709 persones (el 16,3 % de l'Estat espanyol) i un creixement de 7.951 habitants respecte de l'any 2021.

Població a Catalunya per províncies:

Barcelona	Tarragona	Girona	Lleida
5.701.708	830.804	777.258	437.939

 DONES
3.948.224
50,96 %

 HOMES
3.799.485
49,04 %

MAJORS DE 65 ANYS:

 DONES
851.743
57 %

 HOMES
642.612
43 %

Amb una població estimada de 7,7 milions d'habitants, Catalunya és la segona comunitat autònoma més poblada de l'Estat espanyol. Barcelona té una població estimada d'1,6 milions i és la segona més poblada d'Espanya i la setzena de la Unió Europea.

Quant a densitat de població, Catalunya ocupa el 13è lloc a escala estatal, amb una densitat de 240 habitants/km².

Consta de 947 municipis, però amb poca població rural, ja que la majoria de ciutadans i ciutadanes (gairebé el 95 %) es concentren en uns 300 municipis de més de 2.000 habitants i són considerats població urbana.

2. Les persones grans davant del canvi digital

En l'observatori que presentem a escala estatal, per primera vegada es recullen dades de la implicació de la gent gran davant dels reptes que suposa el canvi digital.

Per tractar aquest tema, a Catalunya, igual que a la resta de l'Estat, des de la Federació de Pensionistes i Jubilats de CCOO de Catalunya ens vam manifestar i ens vam reunir amb els diferents grups parlamentaris del Govern de la Generalitat. S'han presentat resolucions a molts ajuntaments per denunciar el tracte que les persones grans reben per part de les entitats bancàries, que les desvien als caixers automàtics sense oferir-los cap suport per utilitzar-los.

La digitalització en l'àmbit de l'Administració pública, la sanitat i els serveis financers ha repercutit molt en la gent gran. Tot i això, és notori l'increment de l'ús digital en la franja de les persones majors de 65 anys i més a Catalunya.

Segons l'informe de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, les dades en aquesta matèria són les següents:

- Persones grans que fan ús del telèfon mòbil: **80 %**
- Persones grans que fan ús d'Internet: **75 %**
- Persones majors de 75 anys que utilitzen Internet: **38 %**
- Persones grans que utilitzen Internet almenys un cop a la setmana: **70 %**
- Persones grans que fan servir Internet durant almenys cinc dies a la setmana: **55 %**
- Persones grans que han comprat a través d'Internet: **20 %**
- Persones majors de 75 anys que han utilitzat la banca en línia: **16 %**

3. Anàlisi dels serveis socials essencials per envellir en condicions saludables, per reduir les llistes d'espera i per ampliar la cobertura del sistema de dependència a Catalunya

SALUT I RECURSOS SANITARIS

Aquesta dècada ha estat declarada per l'OMS com la “dècada de l'envelliment saludable”. Això fa que els estats associats es comprometin a desenvolupar polítiques públiques encaminades a garantir que l'envelliment de la població es produeixi en condicions saludables.

Hem de continuar treballant per reforçar el sistema amb personal i recursos que facin possible aconseguir l'envelliment actiu de les persones grans.

L'esperança de vida en néixer a Catalunya se situa al voltant dels 82 anys per als homes i dels 86 anys per a les dones. És a dir, les dones tenen una esperança de vida 4 anys superior a la dels homes.

En altres paraules, als 65 anys, els homes poden viure una mitjana de 17 anys més i les dones, una mitjana de 21 anys més.

DESPESA PÚBLICA SANITÀRIA PER HABITANT PROTEGIT

L'any 2020 la despesa pública estatal va ser de 83.000.000.000 €, la qual cosa suposa un 11,7 % més que l'any anterior (2019) i situa la despesa per habitant l'any 2020 en 1.770 €, un 11 % més que anteriorment.

En aquesta partida la despesa més alta se situa en 1.936,35 € i la mitjana de l'Estat és de 1.701,47 €. Catalunya es troba una mica per sobre de la mitjana quant a despesa pública per habitant, uns **1.800 €**, per darrere de Castella i Lleó, el País Basc, Astúries i Navarra

La despesa sanitària en relació amb el PIB del 2020 és del 9,5 %.

PERCENTATGE DE DESPESA SANITÀRIA VIA CONCERTACIÓ

En aquest apartat podem comprovar com Catalunya supera a l'alça, amb diferència, el percentatge de despesa pública.

La mitjana és del 8,5 % i a Catalunya és del **23,6 %**. La següent comunitat que se situa més a prop té un percentatge del 9,2 %.

PERCENTATGE DE DESPESA SANITÀRIA EN FARMÀCIA

Una altra partida de despesa sanitària que cal tenir en compte és la destinada a la farmàcia, que també presenta marcades diferències entre les comunitats autònomes.

Catalunya se situa en l'**11,8 %** de despesa, per sota de la mitjana de l'Estat, que és del 15 % (1,2 punts percentuals menys respecte de l'any anterior).

RECURSOS SANITARIS : PERSONAL I LLITS HOSPITALARIS

Llits hospitalaris en funcionament per cada 1.000 habitants

Els canvis a l'Estat respecte de l'any anterior són mínims. En tot cas, es registra un lleu descens de llits hospitalaris públics, els quals tenen una variació a la baixa del 0,7 %, mentre que la sanitat privada manté les seves xifres.

En aquest apartat, Catalunya es troba a la part més alta quant a llits, amb **3,8 llits per cada 1.000 habitants**. La mitjana de l'Estat és de 3 llits per cada 1.000 habitants.

No obstant això, hem de tenir en compte la disponibilitat de llits envers el sistema jurídic de cada comunitat autònoma.

En el cas de Catalunya, la major part dels llits estan gestionats per fundacions privades o societats mercantils.

En el cas de Catalunya, la major part dels llits estan gestionats per fundacions privades o societats mercantils.

L'Institut Català de la Salut (ICS) gestiona 8 centres hospitalaris:

- Hospital Universitari Vall d'Hebron de Barcelona
- Hospital Universitari de Bellvitge de Barcelona
- Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti)

- Hospital Universitari Arnau de Vilanova (Lleida)
- Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona
- Hospital Universitari Josep Trueta de Girona
- Hospital Verge de la Cinta de Tortosa
- Hospital de Viladecans

A Catalunya tenim 157 hospitals amb 29.331 llits hospitalaris. Això representa 3,8 llits per cada 1.000 habitants.

Places residencials a Catalunya

Places públiques: 12.698

Places privades: 48.839

BARCELONA:

Places públiques: 8.440

Places privades: 37.093

Personal sanitari: atenció primària i geriàtrica

El 2020 es registra el mateix volum de personal mèdic per habitant pel que fa a l'atenció primària. En concret, aquest any hi havia 0,78 metges i metgesses a l'atenció primària.

El mateix 2020 s'observa un augment molt lleu del nivell de personal a l'atenció especialitzada. Es destinaven 2,02 metges i metgesses per cada 1.000 habitants, ràtio una mica superior respecte de l'any anterior, en què se situava en 1,96 metges i metgesses per cada 1.000 habitants.

El mateix passa amb el personal d'infermeria, amb el 0,66 destinat a l'atenció primària, i un 3,74, a l'atenció especialitzada per cada 1.000 habitants.

4.El sistema per a l'autonomia i l'atenció a la dependència

L'atenció a la dependència és un dret conquerit mitjançant la reivindicació del moviment sindical i es va transformar en llei gràcies a un acord del diàleg social. El sistema ja dona cobertura a 1.500.000 persones.

Des de CCOO pensem que les persones grans i/o amb dependència han d'estar el màxim de temps possible en el seu entorn familiar i han de ser ateses per l'assistència domiciliària amb més dies i hores. L'atenció domiciliària hauria de dur-la a terme personal qualificat i amb millors condicions laborals.

Les dades completes per a la resta de l'Estat poden trobar-se en el document *Observatorio social de las personas mayores para un envejecimiento activo*.

Catalunya té una població de 7.747.709 persones. Les sol·licituds registrades al sistema fins al 31 de desembre del 2022 són 354.754.

Només la supera Andalusia, amb 422.621, mentre que Madrid està per sota, amb 224.953 (segons les dades de l'INE a 1 de desembre del 2021)

D'aquestes 354.754 sol·licituds, tenim **330.438 resolucions**:

Persones beneficiàries amb dret a prestació:	257.644
de grau I	50.612
de grau II	94.834
de grau III	112.198
Persones sense grau:	72.794

Persones amb resolució amb resolució de programa individual d'atenció (PIA) i prestacions		
Prevenió i promoció autonomia personal	337	0,15 %
Teleassistència	24.107	10,62 %
Ajuda a domicili	32.638	14,38 %
Centres de dia i de nit	12.722	5,60 %
Atenció residencial	38.512	19,96 %
Personal extern vinculat als serveis	21.599	9,51 %
Personal extern familiars	97.045	42,74 %
Personal extern assistència personal	85	0,04 %
Total Catalunya	227.045	187,874 %

Distribucions de les prestacions per tipus de prestació a 31.12.2022	
Serveis	47,7 %
Personal extern vinculat al servei	9,5 %
Personal extern familiar	42,7 %

Persones amb resolució del PIA en relació amb la població de Catalunya		
Població de Catalunya	7.747.709	
Persones amb resolució	187.874	2,42 %
Població estatal	47.385.107	
Persones amb resolució	1.313.437	2,77 %

Les prestacions per servei inclouen: prevenció de la dependència i promoció de l'autonomia personal, teleassistència, ajuda a domicili, centres de dia i de nit, i atenció residencial. A més, s'inclouen prestacions econòmiques vinculades al servei i la prestació d'assistència personal.

Subtipus de prestacions econòmiques vinculades al servei		
Personal extern d'ajuda a domicili	10.156	47,02 %
Personal extern de centre de dia i de nit	1.433	10,62 %
Personal extern al servei d'atenció residencial	10.010	14,38 %
Total	21.599	

Agrupació de prestacions		
Prestacions per serveis	130.000	57,26 %
Prestacions econòmiques per a cures a l'entorn familiar	97.045	42,74 %
Total	227.045	

Es detecta un creixement de les places residencials privades per manca d'inversions de les administracions per crear-ne de públiques.

5. Impacte de la COVID-19 a Catalunya (residències)

Les morts causades per la COVID-19 durant els tres primers mesos de la pandèmia van resultar altament superiors a les nostres residències igual que a la resta de l'Estat. Cal dir que en aquest primer trimestre del 2022 no es va poder fer una constatació conforme totes les morts fossin fruit de la pandèmia. A partir del 23 de juny del 2020 només es van registrar per COVID-19 després d'una prova diagnòstica prèvia. No obstant això, el resultat del 2020 va ser de 26.000 morts a tot l'Estat espanyol. La tendència ha seguit a la baixa encara que no podem ignorar que encara a dia de avui continuem tenint víctimes fruit de la COVID-19.

El nombre de morts a residències no ha estat igual a tot l'Estat. En data 12 de juny del 2022 a Catalunya van morir 6.039 persones a les residències, de les quals el 35 % van ser els tres primers mesos. Només ens supera en nombre de morts Madrid, amb 6.720. La comunitat que se situa més a prop dels resultats de Catalunya és Castella Lleó, amb 4.387 morts en el mateix període.

6. Sistema públic de pensions

El sistema públic de pensions és d'àmbit estatal, pel que fa a les quanties i als requisits necessaris per accedir-hi i s'ha modificat recentment.

Algunes dades:

Pensions contributives	1.766.648	pensió mitjana 1.240,87 €
De viduïtat	390.375	pensió mitjana 865,18 €
Total de pensions a Catalunya	2.157.023	

Evolució de les pensions contributives (jubilació, viduïtat, orfanat i a favor dels familiars)

Com s'explica a cada edició, es considera crucial l'anàlisi de gènere en les pensions, atès que l'accés desigual de les prestacions públiques a la vellesa és una manifestació de l'injust repartiment dels recursos, que té com a origen un accés desigual al treball digne i de qualitat, i una infravaloració

social de les activitats de cura, desenvolupades majoritàriament per dones durant la seva vida.

La invisibilització i la infravaloració dels treballs i les activitats desenvolupades per les dones, així com la falta de corresponsabilitat a les llars marquen les condicions materials i de vida de les dones fins a la vellesa.

7. Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya

Aquest indicador serveix per valorar la situació de necessitat per poder tenir dret a les prestacions derivades de qualsevol situació que apareix a la vida d'una persona i que li impedeix fer front a les despeses essencials per al manteniment propi o de la unitat familiar.

El passat mes de novembre, el Govern de la Generalitat, els sindicats més representatius, CCOO i UGT de Catalunya, i les patronals Foment i Pimec van signar un acord de l'increment de l'índex de renda de suficiència de Catalunya (IRSC) del 8 %.

El seu valor des de l'any 2010 era de 569,12 € mensuals i 7.967,73 € anuals. Ara passa a ser de 614,65 € mensuals per 14 pagues o 8.605,15 € anuals, ja aprovats pels pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Aquest acord, signat pel nostre sindicat amb una aposta clara per la defensa de les polítiques públiques a Catalunya i de les persones més vulnerables, suposarà una aportació addicional de la Generalitat de 144 milions més per a polítiques socials que ha de millorar l'apartat de les ajudes econòmiques de manera molt destacable.

